

MINISZTERELNÖKI KABINETIRODA
GAZDASÁG- ÉS TÁRSADALOMPOLITIKAI TITKÁRSÁG
Helyettes Államtitkár

Ikt.szám: 1-2/10099/6/2005
Ügyintéző: dr. Horváth László
Tárgy: az új felsőoktatási törvénnyel
kapcsolatos állásfoglalás

Dr. Horváth Zalán úr
egyetemi tanár
elnök

Egyesület a Felsőoktatásért és Kutatásért
Budapest

Tisztelt Elnök Úr!

Az új felsőoktatási törvénynek az Alkotmánybíróság határozatát figyelembe vevő módosított tervezetével kapcsolatos észrevételeiket tartalmazó, Gyurcsány Ferenc miniszterelnök úr számára küldött levelét Miniszterelnök úr nevében köszönöm.

Az állásfoglalásukban kifejtett észrevételeikkel kapcsolatban az alábbiakról tájékoztatom.

Kétségtelen tény, hogy az Alkotmánybíróság október 25-ei 514/A/2005. AB határozata alapján módosított új felsőoktatási törvény, amelyet az Alkotmány-és Igazságügyi Bizottság terjesztett elő végső szavazásra, valóban terjedős és rendkívül összetett. Látni kell azonban, hogy ez részben annak következménye, hogy a Kormány a lehető legszélesebb konszenzus megteremtésére törekedett a törvényszöveg, illetőleg annak jogintézményei kialakításában. A törvény még így sem bírja a felsőoktatási közösségek minden szervezetének elismerését, amint azt az Önök kifogásai is bizonyítják. A törvény alkalmazásában kétségtelenül nehézséget okozó terjedelem oka másfelől az, hogy a törvénybe bekerültek új, a korábbi törvény szövegében nem vagy nem kellő mélységben kidolgozott garanciális szabályok is, mint pl. a hallgatók jogállása és jogaik kielégítő védelmére vonatkozó rendelkezések.

Tekintettel arra azonban, hogy az említett konszenzuskeresés – amely egyébként a kormány számára a Magyar Rektori Konferencia támogatásában fejeződött ki legnyilvánvalóbb módon – egyúttal azt is eredményezte, hogy a felsőoktatási

intézmények vezetői, a HÖÖK, a Gazdasági Főigazgatói Kollégium, a főtitkári kar, stb. aktív résztvevői voltak a törvény megalkotásának, remélhető, hogy annak alkalmazása, elsajátítása nem okozhat gondot a kellő tapasztalattal rendelkező intézményvezetők számára.

Messzemenően egyetértek azokkal a megjegyzéseikkel, amelyek az adott képzési területen mutatkozó társadalmi igény kielégítését illetik. A Kormány elhatározott szándéka, hogy a jövőben a felsőoktatási felvételi létszámot a munkaerőpiaci előrejelzések, a pályakezdés sikerességére vonatkozó adatok elemzésével, a nemzetgazdaság, ezen belül a költségvetés teherbíró képességére is tekintettel, a valós képzési szükségletekhez igazítja. A törvényben, majd a végrehajtási rendeletekben számos rendelkezés szolgálja ezt a kívánalmat. Meg kell jegyezni, hogy a legnagyobb vitát kiváltó intézmény, a korábbi nevén Igazgató Tanács (új nevén: Gazdasági Tanács) egyik funkciója éppen az intézményi képzési célok, a képzési kapacitás, valamint a működő gazdaság közötti szorosabb kapcsolat megteremtése.

A törvényelőkészítők sem gondolják azt, hogy a minőségbiztosítás alapja a piaci szelekció. A piaci szelekció a végzetek pályára állásának mutatói alapján az intézményi képzés egészének megítélését tartalmazza. Ezen belül a minőségbiztosítás keretfeltételei, szabályozott rendje az, amely mindenekelőtt az újjáalakuló Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság döntései és folyamatos tevékenysége alapján szavatolja a hazai felsőoktatás nemzetközi versenyképességét. A minőségbiztosításra vonatkozó megjegyzéseikkel tehát lényegében egyetértünk. A törvényben megfogalmazott célok, elvek és rendelkezések a végrehajtási kormányrendeletekben kerülnek részletes szabályozásra, ennek keretében kell majd rendezni a MAB döntései és az oktatási miniszter felülvizsgálati jogosultságának kérdéseit. Ugyanez vonatkozik a felsőoktatási intézmények rangsorára, valamint a kutató egyetem minősítési szempontjaira is.

Tudomásom van arról, hogy Elnök Úr és az egyesület tagjai találkoztak dr. Mang Béla felsőoktatási helyettes államtitkárral, és a felsőoktatási törvénnyel kapcsolatos kifogásaikat korrekt szakmai vita keretében tisztázták. Azt javaslom, hogy felvetéseik további érvényesítése érdekében működjenek közre a végrehajtási rendeletek megalkotásában, amelyre az oktatási tárca nyitott.

Két tekintetben ugyanakkor nem osztom a törvény minősítésévei kapcsolatos véleményüket. Álláspontunk szerint a Kormány hatásköre nem túlzott. Felhívom a figyelmét arra, hogy éppen a képzés szerkezetét meghatározó legfontosabb kormánydöntések csak a Magyar Rektori Konferencia egyetértésével szülehetnek meg. Nem vitatható, hogy nőttek a rektor jogosítványai, ezek azonban éppen a felsőoktatási közvélemény erőteljes kritikai megnyilvánulásai, az AB határozat iránymutatásából és szelleméből következően a legtöbbet vitatott, az intézményi

autonómiát e vélemények szerint sértő és korlátozó Irányító Testület döntési kompetenciáinak kiegyensúlyozására születtek meg. Véleményem szerint a törvény

kellő garanciát nyújt a rektor munkájának az intézményi tanácsok, szervezetek és végeredményben az intézményi közösség által történő ellenőrzésére. A magyar rektori kar éppen kritikai potenciálja miatt bizonyította, hogy felelősen gondolkodik az egyetemi, főiskolai autonómia kiteljesítéséről. A végső biztosítékot ugyanakkor nem törvényi, nem jogszabályi korlátozások adják, hanem a felsőoktatási intézmények oktatóinak, kutatóinak és hallgatóságának, az universitas közösségének elköteleződése a tudomány szabad művelése iránt. Ez következik leginkább az Alkotmánybíróság határozatának, indoklásának szövegéből és belső összefüggéseiből, amelyet a kormány a jogállamiság elvéből következően módosító javaslatainál figyelembe vett.

A lineáris képzés egységes bevezetésének előfeltételei folyamatosan alakulnak, levelük megírása óta a mester szakok akkreditációja nagymértékben előrehalad. A MAB december 9-ei ülésén további szakok akkreditációját fogadja el, amelyekről a felvételiző fiatalok a felvételi tájékoztatóban és a felvételi iroda honlapján haladéktalanul tájékoztatást kapnak. A MAB a mesterszakok akkreditációját májusig intenzív munkával folytatja. A mesterszakok megalapításának koncepcionális vitáiban is nagy előrelépés történt. Legutóbb megegyezés született - az egyébként erőteljes vitákkal kísért - művészeti képzés kétciklusos rendszere tekintetében is. Mint elismert egyetemi oktatók érezniük kell, hogy a mesterszakok képzési követelményrendszerének az intézmények által való kidolgozási nehézségei éppen a reform újszerűségéből következnek. A bolognai típusú kétciklusú képzési rendszer bevezetésével Magyarország nem csupán teljesíti az 1999-ben elhatározott átalakulás követelményeit, hanem némi előnnyel is indulhat az Európai Felsőoktatási Térség kialakításért folyó versenyben és együttműködésben.

Megköszönöm figyelmüket és értékes kritikai észrevételeiket. Biztosíthatom Önöket arról, hogy a kormány a felsőoktatási reform folyamatában változatlanul támaszkodni kíván a legilletékesebbek, az intézmények oktatói, kutatói és hallgatói közösségei képviselőinek – ezek között az Önök szervezete megtisztelő – javaslataira.

Budapest, 2005. december 8.

(körpecsét)

Tisztelettel:

Apatini Kornélné